

Riječka kutijica

Fluminati (grupa autora): "Flumen obscura", roman, HDP, Rijeka, 2015.

Piše Davor ŠIŠOVIĆ

Skupina riječkih pisaca, s većim ili manjim spisateljskim iskustvom poglavito u fantastičnim žanrovima, prozvala se Fluminati i zajedno napisala ovaj roman. Fluminati su, abecednim redom, Tamara Crnko, Goran Gluščić, Irena Hartmann, Zoran Krušvar, Antonija Mežnarić, Igor Rendić i Dajana Šalinović, i vjerojatno će pažnju čitatelja, kritičara i publike na promocijama ovog romana koje tek predstoje, najviše privlačiti pitanje kako su podijelili posao, tko je od njih što napisao, kako su usklađivali ideje, što je u koncipiranju ovog romana pobjeđivalo a što je moralo ustuknuti.

Sto godina

Budući da roman imamo pred sobom kao koherentnu cjelinu, zapravo i nije važno tko je što u njemu napisao. Zanimljivije će biti nakon čitanja u glavi odmjeravati važnost pojedinih epizoda za dojam cjeline, slagati u sebi kotačiće funkcionalnosti ove složene priče, prisjećati se snažnijih dijelova u trenucima kada se i likovi prisjećaju protagonista događaja iz bliže ili dalje prošlosti, ili se pak zapitati tko li je taj lik čije se ime nenadano ponovno pojavljuje i zašto on nije upečatljivije upamćen. No, za zaboravnije čitatelje na kraju knjige nacrtano je obiteljsko

stablo, dragocjeni podsjetnik na veze među pojedinim likovima i na segmente razdoblja duljeg od stotinu godina kroz koje se proteže radnja ovog romana.

Jedan od promo-citata odnosno blurbova na zadnjoj korici knjige kaže da je ovaj roman "Vježbanje života" na LSD-u. To je neobično dobro pogodena prisporodoba, jer čuvena riječka obiteljska saga Nedjeljka Fabrija može biti nekakav okvirni, formalni uzor priči ovoga romana. No, svaka sličnost prestaje na činjenici da se oba bave Rijekom, i da oba prate više generacija jedne obitelji i njihove sudbine kroz burna povijesna razdoblja.

Jedna obitelj

Obitelj koja se našla u središtu pozornosti ovoga romana nastala je nakon što su se, negdje početkom druge polovice 19. stoljeća, srodile drevna mađarska plemićka obitelj i talijanska trgovačka obitelj u usponu. Kroz generacije koje slijede, sve do budućnosti odnosno nekoliko desetljeća naprijed od našeg današnjeg vremena, ovu obitelj prati neobično prokletstvo, povezano s tajanstvenom drvenom kutijom koju svi likovi zovu "camera obscura", iako su njene funkcije svakojake, pa čak i magijske. Da li zbog obiteljskog prokletstva, da li zbog magije camere obscurae, da li zbog pogrešnog snalaženja u prijelomnim događajima, da li zbog svega toga zajedno i još ponečega povrh toga, ovu obitelj prati nesreća, i to gadna sudbinska nesreća koja u najgorim slučajevima dovodi do neobjašnjivih smrti poje-

Tajna društva i sumnjive sekte, D'Annunzijeve arditi, nacisti, pa čak i krsnici iz pučkih tradicija Istre i Kvarnera, i naravno sam Nečastivi u nekoliko svojih obličja, namjerili su se na ovu obitelj želeći se domoći camere obscurae, koju obitelj pak ljubomorno čuva, svjesna njene zlokobnosti i željna njenog uništenja

dinij njenih članova, a inače i do loše životne, poslovne i ljubavne sreće, do ludila i incesta, do progona i emigracije.

Tajna društva i sumnjive sekte, D'Annunzijeve arditi, nacisti, pa

čak i krsnici iz pučkih tradicija Istre i Kvarnera, i naravno sam Nečastivi u nekoliko svojih obličja, namjerili su se na ovu obitelj želeći se domoći camere obscurae, koju obitelj pak ljubomorno

čuva, svjesna njene zlokobnosti i željna njenog uništenja, ali ograničena u svojim mogućnostima da s njome išta učini zbog tajanstvenih moći te neobične izrezbarene drvene kutije. Kako se generacije u toj obitelji smjenjuju, tako i kutija nestaje i ponovno se pojavljuje, u svakoj generaciji djelujući na drugačiji način, ali jednako opsjedajući članove obitelji koji se stjecajem okolnosti za nju brinu ili o njoj ovisu. Krivi i kataklizmički rasplet priziva sumnju da je ta camera obscura i nešto više od onoga kakvom se pričinja, da može utjecati i na mnogo šire sfere nego na samo jednu krvnu liniju kroz stoljeće i pol, i da je ona također samosvojni lik u romanu.

Povijest Rijeke

No, lik u romanu je i grad Rijeka, kao civilizacijsko tkivo koje je osim urbanih atributa označeno i duhovnim i energetske nasljedem raznih slojeva i kategorija svoga stanovništva kroz burnu svoju povijest. Štoviše, u ovom se romanu Rijeka razvija od potencijalnog grada do bivšeg grada, pa će čitatelju kome je povijest pasija biti itekako intrigantno tražiti po romanu razasute povijesne, arhitektonske, biografske, kulturološke i političke pabirke, funkcionalno naravno prilagodene fabuli. Ljubiteljima fantastične književnosti ovaj će pak roman otvoriti sasvim novi prozor u omiljeni književni žanr, podastirući prošlost kakva je mogla biti, i budućnost od koje treba strepiti.

quo vadis

Životna škola

Počela je škola, a s njom i brojne radosti, ali i muke za školarce te njihove roditelje, učitelje i sve osobe koje su involvirane u taj nastavni proces. Prvi dan škole bio je trenutak velike radosti za brojnu djecu i roditelje, no, kako vrijeme bude odmicalo, kako se budu gomilale obveze, radosti će biti sve manje, a posla sve više. No, uostalom tako to i treba biti. "Uf, nikako da završi ta škola, pa te teške školske torbe, što li jadna djeca rade tamo toliko sati, zašto nastava traje tako dugo, što ne mogu malo skratiti, previše je to za njih, previše informacija. I onda još kući pisanje zadaće. Nikada kraja". "Škola bi trebala dulje trajati, gdje se djecom, s takvim radnim vremenom, a bez baka servisa? Nije se lako organizirati. Zašto svu zadaću ne naprave za vrijeme nastave, tko ima vremena kontrolirati jesu li sve napravili kako treba, pomoći im, savjetovati ih". "Škola bi trebala odgajati, u svakom smislu, formirati osobe za život, usaditi im stavove, svjetonazore, naučiti ih kako se ponašati, naučiti ih životnim vrijednostima, lijepom ponašanju, pristojnosti, ljubavi prema bližnjemu, poštovanju prema starijim osobama, ljubavi prema životinjama, prirodi. Ujedno, škola bi trebala poticati i higijenske navike, zdravu, pravilnu i uravnoteženu prehranu". Škola nije samo škola, već i škola života, kako je mnogi doživljavaju i smatraju. (V. B.)

BEZ TEKSTA

Neven LAZAREVIĆ

